

Kursrapport för grundkursen i Processrätt, 18 hp

Period: VT2022

Kurskod: JU212L

Tillfälleskod: 29843

Kursansvarig: Katrin Lainpelto

Om kursrapporten

Enligt Stockholms universitets regler för undervisning och examination ska en kursrapport sammanställas senast tio veckor efter avslutad kurs. Kursrapporten innehåller en sammanställning av kursutvärderingen samt kursansvarigas analys av densamma.

Svarsfrekvens och resultat från de universitetsgemensamma frågorna m.m.

Kursenkäten besvarades av 55 studenter. Under VT2023 var totalt 254 studenter registrerade på kursen (inklusive omregistrerade studenter). Således besvarades kursenkäten av närmare 22 procent av de studenter som var registrerade på kursen.

I enlighet med Stockholms universitets riktlinjer biläggs resultatet av de kvantitativa universitetsgemensamma frågorna till den denna kursrapport.

Kursens genomförande VT23

Undervisningen (föreläsningar och seminarieundervisningen bestående av basseminarier och fördjupningsseminarier) på grundkursen i processrätt genomfördes till stor del under VT2023 i sal. Enda undantagen från detta är ett (1) fördjupningsseminarium som är digitalt anpassat eller om någon lärare uppvisade sjukdomssymptom men att undervisningen trots detta kunde genomföras i digitalt.

En nackdel med icke digital undervisning är att studenter som uppvisar sjukdomssymptom inte kan överföras till en seminariegrupp som ges digital undervisning och således att studenterna kan uppleva svårigheter att genomföra kursen och uppfylla obligatoriska moment. Studenterna kan till exempel endast missa två seminarier (men vid laga förfall kan fler missade seminarier kompletteras skriftligen efter beslut av kursföreståndaren). Mot bakgrund av kursens omfattning och de många ämnesområden som kursen behandlar är det dock lärolagets gemensamma ståndpunkt att undervisningen fortsatt ska vara obligatorisk i samma utsträckning som tidigare. Däremot kommer under HT2023 i princip samtliga föreläsningar att vara förinspelade eller ges live i Zoom. Samtliga förinspelade föreläsningar kommer att kompletteras med antingen en frågestund eller ett frågeforum så att studenterna ges möjlighet att interagera med den föreläsande läraren. De föreläsningar som kommer att ges i sal är främst de som ges av externa lärare. Under

pandemiperioden gavs all undervisning digitalt vilket tycks ha varit uppskattat bland studenterna eftersom det gav studenterna möjlighet att gå tillbaka i föreläsningarna under valfri tid. På detta sätt kan inspelade föreläsningar vara ett inläsningsstöd för studenterna som ger studenterna möjlighet att gå tillbaka till vissa föreläsningar inför förberedelser av seminarier och tentamen.

Under VT2023 har vissa moment i rättegångsspelet genomförts digitalt (förberedelsen och genomgången). Detta motiveras av att dessa moment endast är en timme var och kursledningen ser inte att den digitala formen påverkar den pedagogiska kvaliteten i dessa moment. Vidare har undervisningsformen visat sig vara sårbar för det fall en av lärarna (tre lärare på 18 rättegångsspel under VT2023) uppvisar sjukdomssymptom. En sådan situation har bedömts försvåra studenternas möjligheter att uppfylla sina obligatorier. Själva huvudförhandlingarna (om tre timmar var) har däremot genomförts i sal.

Kursansvariges sammanställning

Kursens styrkor enligt sammanställning av kvantitativa svar (skala 1–5)

Av de kvantitativa delarna av kursenkäten framgår att 69 procent av studenterna är nöjda eller mycket nöjda med kursen (det vill säga, har svarat 3 eller mer på en skala mellan 1–5). 31 procent är mycket missnöjda eller missnöjda med kursen. Vad gäller synpunkterna om kursens ämnesinnehåll vad gäller studenternas möjligheter att uppnå de förväntade studieresultaten anser 84 procent att ämnesinnehållet är relevant för möjligheterna att uppnå de förväntade studieresultaten. 16 procent av studenterna håller inte med om detta. Studenterna tycks också vara nöjda eller mycket nöjda med undervisningen och de mot undervisningen uppställda möjligheterna att uppnå de förväntade studieresultaten (73 procent).

Andelen studenter som inte anser att examinationen prövade om studenterna har uppnått de förväntade studieresultaten minskade från HT2022 till VT2023 från 44 till 24 procent.

93 procent av studenterna är mycket nöjda eller nöjda med föreläsningarna vilket understryker vikten av att behålla föreläsningarna som ett inläsningsstöd av litteraturen och som förberedelsematerial till seminarierna. Detta anses av kursledningen vara av särskild vikt då föreläsningarna är såväl introducerande som fördjupande vad gäller processrättens olika, och många, ämnesområden. Studenterna efterfrågar i fritextsvaren fler föreläsningar men detta är i slutänden en resursfråga och här har kursledningen prioriterat seminarieundervisningen. En synpunkt som däremot kursledningen ämnar se över särskilt kan härledas av följande fritextsvar:

"Föreläsningarna i sig var bra, med ordningen med seminarierna var inte bra."

"Kanske lagda i något fel ordning."

Till denna fråga återkommer kursrapporten nedan.

86 procent av studenterna är nöjda eller mycket nöjda med seminarieundervisningen. I fritextsvaren kommenterar däremot flera av studenterna närvarokravet. Kursledningen är emellertid övertygad om att närvarokravet och kravet på aktivitet är något som gynnar studenterna – särskilt på en så

omfattande kurs som processrätten. Studenterna uttrycker också överlag positiv inställning till basgruppsarbetet (se mer nedan).

89 procent av studenterna är nöjda eller mycket nöjda med rättegångsspelet. Enligt fritextsvaren tycks det vara kopplingen till det praktiska som uppskattas. Flera studenter uttrycker dock att de gärna skulle se någon form av poäng från rättegångsspelet till tentamen (se mer nedan).

75 procent av studenterna anser att det obligatoriska basgruppsarbetet har bidragit till studenternas lärande på ett positivt eller mycket positivt sätt. Av studenternas fritextsvar framgår att det i vissa grupper varit få studenter och att arbetsfördelningen därför blivit skev. Kursrapporten återkommer till detta nedan.

98 procent av studenterna anser att grundkursen i processrätt är svårare eller mycket svårare än tidigare kurser de har läst på juristprogrammet och 69 procent anser att undervisningsupplägget skiljer sig eller skiljer sig mycket från andra kurser på programmet.

Kursen styrkor enligt sammanställning av studenternas fritextsvar

Av de kvalitativa delarna av kursenkäten (fritextsvaren) har studenterna lyft upp bland annat ämnet, ämnets lärare och undervisningsformerna (föreläsningar, seminarier och rättegångsspel) som kursens styrkor. Detta illustreras av bland annat följande fritextsvar:

"Intressant område, kunniga lärare"

"Intressanta seminarier"

"Vissa lärare toppen, rättegångsspelet var roligt"

"Jag har mycket kritik men det positiva jag vill framhålla är att alla föreläsare och seminarielärare var mycket engagerande och kunniga. Det var verkligen roligt och intressant att lära sig av er."

"Det var överlag bra pedagogik och bra arbeten i basgrupperna. Rättegångsspelet var lärorikt."

"Lärarna var otroliga, så pedagogiska! Kursböckerna var också jättebra!"

"Jag tyckte att innehållet var väldigt intressant och seminariernas innehåll var engagerande på så vis att man verkligen lärde sig. Att lärarna i början på kursen starkt avrådde från att använda hjälpmedel såsom studocu tyckte jag också var jättebra eftersom många kände sig tvungna att lära in innehållet ordentligt och på så sätt faktiskt lärde sig mycket."

"All undervisning har varit bra med engagerade lärare."

Enligt kursledningens mening tycks studenterna särskilt uppskatta kursens lärare som, enligt flera studenter, har bidragit till att väcka ett intresse för det aktuella ämnet. Studenterna tycks också uppfatta och uppskatta att kursens lärare arbetar nära tillsammans och även håller i vissa gemensamma undervisningsmoment.

Även kursadministrationen lyfts som något positivt vilket belyses genom exempelvis följande citat:

"Administrationen var jättebra!"

"(...) jättebra kursadmin som har varit supersnabb med att meddela på athena och löst allt omgående"

Eftersom seminarieundervisningen specifikt har utformats för att träna studenterna i kritiskt och självständigt förhållningssätt ser kursledningen positivt på att undervisningsformen tycks ha uppnått sitt tilltänkta syfte. Studenterna tycks också uppskatta det obligatoriska basgruppsarbetet där studenterna träffas och förbereder sig gemensamt inför den lärarledda seminarieundervisningen – med undantag för ett fåtal studenter som inte uppskattar denna undervisningsform.

"Även basgruppsarbetet har fungerat jättebra och har varit en viktig del av kursen."

"Att tid var schemalagd för arbete med basgrupp innan vissa seminarier."

Kursens svagheter enligt sammanställning av studenternas fritextsvar

En, sedan av kursledningen tidigare identifierad, svaghet med kursen, vilken också lyfts av studenterna i kursenkäten, är att en omfattande kurs som den aktuella, vid sidan av ett närvarokrav vid seminarieundervisningen och obligatorisk närvaro vid samtliga moment i rättegångsspelet, endast tenteras genom två frågor vid en skriftlig tentamen och under VT2023 en flervalfråga (i form av en salstentamen). Studenterna efterfrågar möjlighet att erhålla poäng till tentamen vid de olika momenten i kursen.

"Rättegångsspelet eller fördjupningsseminarium borde ge poäng, taskigt att endast ha ett examinationstillfälle på en 18 hp kurs".

"Det bör finnas ett ytterligare examinationsmoment på kursen som ger en möjlighet att ta med poäng till tentan. Antingen att deltagande på seminarier eller rättegångsspelet ger poäng, eller att man har en dugga, PM etc. Att examineras på 18 HP på en tenta genererar mycket stress."

Liksom framgår att föregående kursrapporter är detta en diskussion som har förts inom ämnets lärarlag en längre tid och det planeras förändringar på kursen. Däremot har omorganisationen uppskjutits mot bakgrund av besparingskrav samt en kommande omorganisation av ämnes- och kursledningen. Däremot har lärarlaget under våren 2023 regelbundet träffats och diskuterat möjliga förändringar på kursen. Att kursen är omfattande och täcker in många underområden innebär särskilda pedagogiska utmaningar. En förändring som har diskuterats är att skapa en tydligare struktur i undervisningen som följer processens olika delar.

Som har behandlats ovan har studenterna lämnat kommentarer avseende antalet obligatoriska seminarier. Se till exempel:

"Det är för högt närvarokrav och fördjupningsseminarium var inte så annorlunda än de vanliga 8 seminarierna."

"Sänk närvarokravet, det är inte rimligt att vi ska behöva vara på plats 15 av 17 seminarium när lärarna är sjuka och det flyttas hela tiden."

"Jag har åtaganden vid sidan av studierna också, det är utmanande nog som det är, men de extremt höga närvarokraven ställer jag mig frågande till. Jag hade influensa under en vecka av kursen, (...) och när jag fick den skriftliga kompletteringen insåg jag att det var helt andra mål än jag förberett till seminariet i fråga Dessutom ska jag skriva 5 A4 (...). Det är mer omfattande än de flesta uppsatser vi haft tidigare under kursen. Jag har full förståelse för att det finns närvarokrav och obligatoriska moment men jag hoppas att ni kan vara lite mer flexibla med detta framöver då det kan vara svårt att hänga med som det är."

Liksom ovan nämnts sammanhänger närvarokravet med kursens omfattning och de antal delområden som täcks in av ämnet processrätt och gynnar, enligt kursledningen, studenterna. Kursledningens mening är därför att det snarare skulle behövas fler seminarier (särskilt basseminarier). Om seminarieriet byggs ut kan det finnas anledning att revidera närvarokravet men mot bakgrund av det nuvarande antalet seminarier ser inte kursledningen något behov av förändring.

Studenterna ger vidare uttryck för att de frågor som ställs vid tentamen inte motsvaras av undervisningens innehåll. Kursledningen vill framhålla att seminarieundervisningen i första hand syftar till att träna studenternas förmåga att kritiskt och på ett självständigt sätt analysera processrättsliga problem. Studenterna erbjuds vidare ett särskilt seminarium som behandlar den processrättsliga tentamen och informeras då om att det viktiga är det metodologiska angreppssättet och inte nödvändigtvis den, vid seminariet behandlade, materiella rätten.

Studenterna efterfrågar också en frågestund. En sådan var under VT2023 planerad för men ställdes in eftersom så frågor inkom. På kursen måste studenterna skicka in sina frågor i förväg och detta via Athena. Några studenter tar upp detta i kursenkäten som något negativt:

"Man bör få ställa frågor till frågestunden anonymt"

"Frågestunden borde varit anonym så att fler vågade ställa frågor."

Kursrapporten återkommer till denna fråga nedan.

Kursledningens analys och slutsatser av behovet av förändringar m.m.

Som framgått av tidigare kursrapporter har det planerats för en omorganisation av kursen VT2024. Mot bakgrund av ovan nämnda besparingskrav och en omorganisation i ämnes- och kursledningen är de planerade ändringarna inte genomförbara vid den planerade tidpunkten. Däremot har lärarlaget aktivt fortsatt att arbeta tillsammans med frågor som rör kursutveckling och en arbetsgrupp har utsetts som under hösten 2023 ska presentera sina resultat avseende kursens struktur och innehåll.

Av studenternas fritextsvar framgår att det i vissa basgrupper varit få studenter och att arbetsfördelningen därför har blivit "orättvis" eller "skev". I syfte att komma till rätta med detta problem ska antalet basgrupper till HT2023 minskas från 18 till 16 stycken.

Lärarlaget har också fortsatt att diskutera formerna för en frågestund/möjlighet till återkoppling och ämnar införa vissa förändringar i denna del. Det är dock enligt kursledningens mening inte önskvärt att en sådan frågestund ligger i nära anslutning till tentamen eftersom studenterna måste börja läsa in sig på materialet i god tid innan tentamen.

Vad gäller studenternas synpunkter om att tentamensfrågorna inte motsvarar undervisningens innehåll kan sägas att studenterna, enligt de förväntade studieresultaten, ska kunna uppvisa ett kritiskt förhållningssätt. Ett sådant förhållningssätt ingår i en akademisk utbildning. De seminarier som ges på kursen är utformade för att träna studenterna i kritiskt tänkande och processrättslig metod. Vidare erbjuds ett fördjupningsseminarium i början av kursen som behandlar frågan om tentamensskrivande där det tydliggörs att tentamensfrågorna inte kommer att behandla det som redan har genomgått vid seminarierna. I stället syftar tentamen till att testa studenternas förmåga att identifiera och kritiskt analysera andra processrättsliga problem (det vill säga, en metodfråga). Slutsatsen är därför att ingen särskild åtgärd behöver vidtas i detta avseende. Däremot bör fler områden täckas in av basseminarierna varför ett nytt seminarieunderlag kommer att behöva framarbetas för vissa delområden som omfattas av kursen. Vidare bollas samtliga tentamensfrågor med samtliga lärare i lärarlaget, varför utformningen säkras av lärarkollektivet som helhet.

Utfallet av tentamensresultatet från ordinarie tentamen VT2023 uppvisade en förbättrad statistik. HT2022 erhöll 29 procent av studenterna U, medan andelen VT2023 sjunkit till 8 procent. Även andelen studenter som fick betyget Ab ökade under VT2023, till 29 procent. En anledning till detta är sannolikt frågornas utformning och ämnesval. Däremot tycks inte flervalsfrågan ha bidragit till förbättrade resultat varför lärarlaget har diskuterat att ta bort denna fråga.

62 procent av studenterna anger att de har lagt 35 timmar per vecka eller mer på studier under kursens gång (HT2022 var motsvarande siffra 60 procent). Kursledning vill därför – åter igen – understryka att kursens upplägg, med ett uttalat krav på såväl individuella som basgruppsbaserade

Stockholms
universitet

förberedelser, förutsätter studier på heltid och att det finns ett samband mellan den tid som studenterna lägger på förberedelser inför framför allt seminarieundervisningen och utfallet på tentamen.

Processrätt VT23

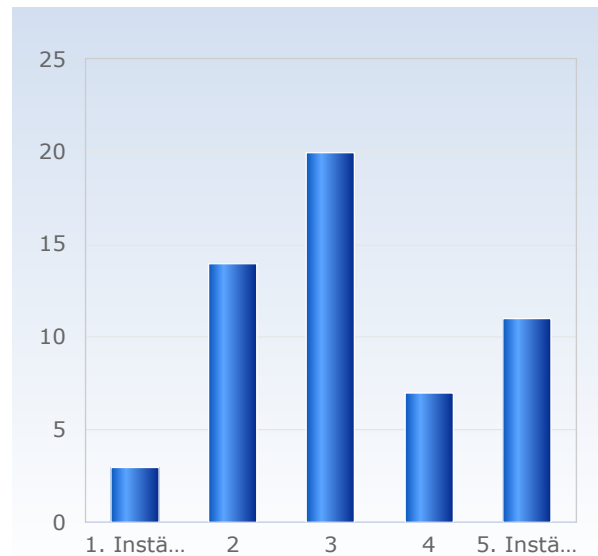
Antal respondenter: 254

Antal svar: 55

Svarsfrekvens: 21,65 %

1. Överlag är jag nöjd med kursen.

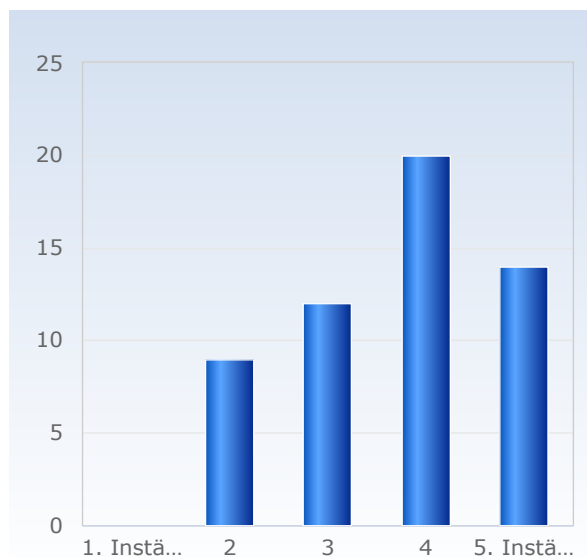
Överlag är jag nöjd med kursen.	Antal svar
1. Instämmer inte alls	3 (5,5%)
2	14 (25,5%)
3	20 (36,4%)
4	7 (12,7%)
5. Instämmer helt	11 (20,0%)
Summa	55 (100,0%)

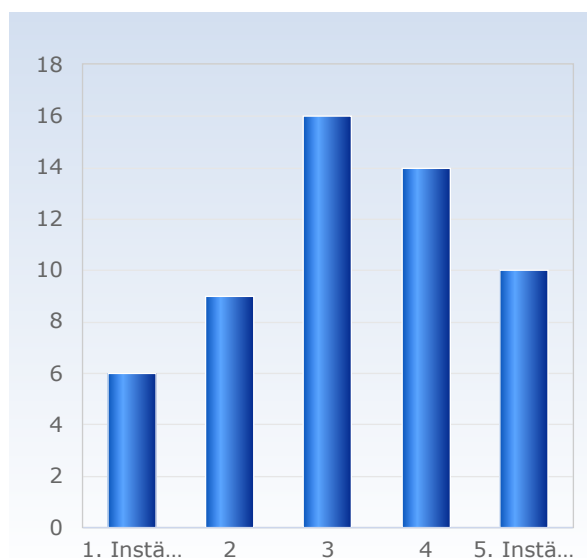
2. Kursens ämnesinnehåll var relevant för att jag skulle uppnå de förväntade studieresultaten.

Kursens ämnesinnehåll var relevant för att jag skulle uppnå de förväntade studieresultaten.	Antal svar
1. Instämmer inte alls	0 (0,0%)
2	9 (16,4%)
3	12 (21,8%)
4	20 (36,4%)
5. Instämmer helt	14 (25,5%)
Summa	55 (100,0%)

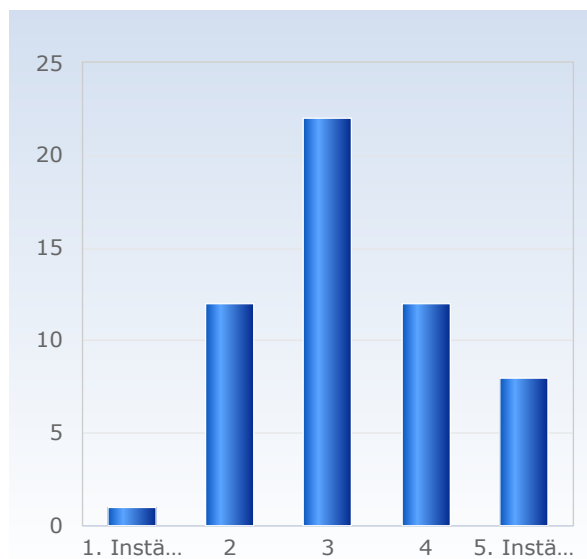
3. Undervisningen gav mig goda förutsättningar att uppnå de förväntade studieresultaten.

Undervisningen gav mig goda förutsättningar att uppnå de förväntade studieresultaten.	Antal svar
1. Instämmer inte alls	6 (10,9%)
2	9 (16,4%)
3	16 (29,1%)
4	14 (25,5%)
5. Instämmer helt	10 (18,2%)
Summa	55 (100,0%)

4. Examinationen/erna prövade hur väl jag uppnått de förväntade studieresultaten.

Examinationen/erna prövade hur väl jag uppnått de förväntade studieresultaten.	Antal svar
1. Instämmer inte alls	1 (1,8%)
2	12 (21,8%)
3	22 (40,0%)
4	12 (21,8%)
5. Instämmer helt	8 (14,5%)
Summa	55 (100,0%)

5. I genomsnitt har jag per vecka lagt ner ungefär följande antal timmar på kursen, sammanlagd tid inklusive självstudier.

I genomsnitt har jag per vecka lagt ner ungefär följande antal timmar på kursen, sammanlagd tid inklusive självstudier.	Antal svar
0 - 6	2 (3,8%)
7 - 13	2 (3,8%)
14 - 20	4 (7,5%)
21 - 27	4 (7,5%)
28 - 34	8 (15,1%)
35 - 41	21 (39,6%)
42 - 48	8 (15,1%)
49 - 55	3 (5,7%)
56 - 62	1 (1,9%)
63 - 69	0 (0,0%)
Summa	53 (100,0%)

